

Погонска спремност кључ успеха

По производњи и финансијском резултату, прошла година је била успешна. Један од основних приоритета у овој години је даље одржавање нивоа погонске спремности и реализовање планских активностии, накнадних улагања и инвестиција, каже за "Вести", Радисав Матић, директор за производњу енергије у "Дринско-Лимским хидроелектранама"

ла сиромашнија водом и зато је производња била знатно испод планираних вредности. Нарочито су били сушни новембар и децембар када су се планови остваривали у појединим хидроелектранама са мало више од 50 посто. Ипак, када посматрамо целу годину, остварена производња у свим електранама била је на нивоу плана. Међутим, да бисмо успешно производили, веома је важно да агрегати буду погонски спремни у сваком моменту. За „Дринско-Лимске ХЕ“ карактеристично је да се већ традиционално, одликују високим степеном погонске спремности, од 100 посто. За то су заслужни сви запослени у „Дринско-Лимским ХЕ“, сваки сектор, једноставно, то је резултат тимског рада. Прошле године и статусне промене имале су позитиван утицај на радну мотивисаност запослених, - каже на почетку разговора Радисав Матић.

Како је почела ова година што се тиче производње?

- Кратак је период да би се могло нешто озбиљније процењивати. Јануар је месец са непредвидивом хидрологијом, а не заборавите да је фебруар, статистички гледано, увек најсушнији, са најмање дотока воде на Дрини током године. Ево ових дана доток је нешто повећан и имамо воде за производњу електричне енергије за сва четири агрегата у проточној хидроелектрани „Бајина Башта“. Реверзибилна ХЕ је ту да „попегла“ све те врхове и то је регулаторна електрана за регулацију и воде и потреба система.

Шта је по Вама, осим статусних промена, обележило прошлу годину у „Дринско-Лимским ХЕ“?

- Свака година носи своје изазове. Резултати производње и финансијски резултат говоре

да је пословање било добро. Ако пођемо од највеће, хидроелектране „Бајина Башта“, прошле године су урађени послови који нису били капиталног карактера, јер је процес ревитализације ове хидроелектране завршен. Међутим, спремамо се за реви-

накнадним правовременим улагањем њен век знатно продужили. У овој години смо уговорили замену турбинских регулатора и електро и машинског дела на оба агрегата. То је веома значајан посао који је вредан око 195 милиона динара. Ови дело-

Radisav Matić

- Прошла година са аспекта остварене производње и погонске спремности сврстава се у ред успешних. На нивоу „Дринско-Лимских ХЕ“ наш план производње смо испунили, чак смо га и прешашили. Заправо, на нивоу огранка, укупно остварена производња електричне енергије у прошлој години је 3.518.390.000 киловат-сати и план је прешашен за 5,69 посто. Веома је важно што су нам планови за свих девет хидроелектрана у оквиру огранка „Дринско-Лимске ХЕ“, били реални, а они се праве на основу историјских података о дотоцима. Можемо да произведемо онолико енергије колико имамо воде, па је распоред падавина веома битан. Хидрологија нам је у првој половини прошле године ишла на руку па су и планови били далеко надмашени, али је зато друга половина године би-

тализацију Реверзибилне хидроелектране, рад се пројекти и планови, припрема документација.

Када би требало да почне ревитализација Реверзибилне хидроелектране?

- Одлука о ревитализацији се доноси на нивоу ЕПС-а. Како сада ствари стоје, за наредне две до три године она би могла да уђе у процес ревитализације, који, ако се добро припреми, треба да се одвија по планској динамици и без већих проблема. На тој припреми, већ смо доста урадили. Искуства у свету говоре, да после десет, највише 15 година, овакве хидроелектране морају да буду ревитализоване, јер се ради о специфичним, технички сложеним постројењима. Последња ревитализација је завршена 2004. године и ми смо уз одржавање и

ви се за нас производе, биће спремни крајем јула за испоруку и заменимо их у оквиру ремонта. Тако ћемо бити знатно сигурнији, јер ова опрема је у производњи од почетка рада хидроелектране, од 1982. године и зато је дошло време за рехабилитацију и замену без обзира на изузетно одржавање у протеклом периоду.

Шта је још обележило прошлу годину у „Дринско-Лимским ХЕ“?

- На хидроелектрани „Бајина Башта“ прошле године било је већих грађевинских послова, један од њих је уређење обалоутврде разводног постројења. Тај посао реализовано у две фазе и укупно је вредан око 60 милиона динара. То се све ради у оквиру припрема за будућност, јер да бисмо реализовали велику инвестицију, у-

радују статичког фреквентног претварача за покретање агрегата реверзибилне хидроелектране у пумпној режиму рада морамо да проширимо развојно постројење за шта је потребно да урадиммо све ове послове. Прву фазу смо завршили и у току је друга. Осим тога, урадили смо оптичке, преносне путеве према свим нашим спољним објектима на Тари, јер су старе везе застареле, а дошле су нове и савремене технологије. У Лимским хидроелектранама било је текућих одржавања, испитивања, припрема за ревитализацију ХЕ „Бистрица“, четвртог агрегата у ХЕ „Потпећ“, било је озбиљнијих интервенција на ХЕ „Увац“. Истовремено спроводили смо планско и текуће одржавање, а резултат је изузетна погонска спремност. У ХЕ „Електроморава“ урадили смо неколико значајних послова, као што је изградња дуплог далековода између две хидроелектране, вредност радова била је 50 милиона динара. Одрасли смо још неколико важних послова који нису били обухваћени ревитализацијом ових хидроелектрана. Међуврше и Овчар Бања, а резултат је изузетна погонска спремност. У ХЕ „Електроморава“ је свој план производње испунила са 99 посто.

Прошла година била је значајна и по почетку ревитализације ХЕ „Зворник“?

- ХЕ „Зворник“ је у погону од 1955. године и дошло је време за ревитализацију која је дуго припремана, а започета је 12. октобра прошле године. План је да буде потпуно завршена 12. октобра 2019. После ревитализације сва четири агрегата ова електрана ће имати већу снагу 30 посто, тако да ревитализација мора да обухвати и одређене захвате у грађевинском делу. Укупна вредност ове инвестиције је око 70 милиона евра од чега је 63 милиона кредит немачке развојне банке, KfW.

Шта су приоритети у овој години?

- Први приоритет је да се погонска спремност оствари као до сада, да не нарушимо оно по чему смо до сада били познати и убеђен сам да ће тако и

бити. Осим инвестиција у Реверзибилну ХЕ „Бајина Башта“, у ХЕ „Бајина Башта“ радићемо на припреми изградње зграде за статички фреквентни претварач. Ове године то није ушло у план због ограничених средстава за инвестиције, али се ради на припреми реализације овог посла. Планирали смо и соларну електрану на Тари коју смо започели прошле године.

Докле се стигло са тим послом?

- Урађена је пројектна документација, почели су припреми радови. Имали смо одређених процедуралних проблема, па иако су сви документи који су потребни за добијање грађевинске дозволе били обезбеђени, ми је нисмо добили. Од момента када добијемо грађевинску дозволу, соларна електрана биће сграђена за месец, два и биће у пуној функцији.

Када очекујете дозволу?

- Очекујемо је од Министарства грађевинарства највише за месец и по и надам се да ће већ крајем априла, најдале маја, електрана почети са пробним радом. За сада је део опреме набављен, за један део набавке су спроведене, а за други део у току је процес уговарања. Ова електрана користи обновљиви извор енергије и зависно од инсолације на терену очекујемо годишњу производњу од бар 500.000 киловат-сати. Она је лоцирана тамо где ће енергија бити потрошена истог момента. Испод бране је пумпно постројење које ће користити ту енергију да процуреле воде из акумулације „Лазини“ вратимо у горњу акумулацију реверзибилне ХЕ „Бајина Башта“ и добијемо енергију са коефицијентом искоришћења 3,5 пута, због разлике у паду на коме се та вода користи. Заправо, за један киловат-сат од соларне електране ми ћемо на паду реверзибилне ХЕ добити 3,5 киловат-сата. Приликом пројектовања соларне електране поштовали смо све техничке прописе, а цео посај је веома користан за наше инжењере да би пратили савремене трендове у пројектовању и изградњи нових енергетских објеката.

Апострофирате погонску спремност за шта су потребна одређена средства

ЕПС – АКЦИОНАРСКО ДРУШТВО 1. ЈУЛА

– Реорганацијом ЈП ЕПС у „Дринско-Лимским ХЕ“ није променило ништа битно у процесу производње електричне енергије. Тај процес се одвија онако како то налажу правила тржишта, што важећи законски и што одстојачи не сме бити. И у организационом смислу није се много шта променило. До 1. јула прошле године „Дринско-Лимске ХЕ“ биле су привредно друштво са правима и одговорностима правног лица, а са привременом реорганацијом су ораник ЕПС-а. Сада у ораник јошвије шире изозиције, директор за производњу енергије, финансијски и директор за коријорацивну иодршку. А од 1. јула ове године ЕПС ће ирпрасити у акционарско друштво. У зависности од резултата ове реорганације, држава ће одредити даље правце развоја. У суштини, модел реорганације ЕПС-а није ништа ново, јер шако функционису сличне швейске компаније.

која су се и до сада планирала на нивоу ЕПС-а. Колико тих средстава очекујете ове године?

- Прелиминарним одобрењем предвиђена средства за одржавање – ремонтно и текуће, накнадна улагања и инвестиције у „Дринско-Лимским ХЕ“ у овој години су 2,2 милијарде динара што ће бити и потврђено усвајањем плана ЕПС-а. Ова средства биће уложена према

реалним плановима које смо усугласили пред крај прошле године. За ремонтне смо планирали 230 милиона динара, за текуће одржавање око 235 милиона, за инвестиције 1,185 милијарди динара. Надам се да ће и ове године средства бити реализована, јер да би постигли погонску спремност која гарантује добру производњу, мора се благовремено планирати и улагати. Иначе, ова средства за прошлу годину била су планирана око три милијарде динара. Ми смо највећи део посла реализовали, али сва средства нисмо потрошили. За 2016. годину, планирање је било рестриктивно, а у овој години припремамо инвестирање у статички фреквентни претварач и инвестиције је вредна око пола милијарде динара.

Колико је тренутно запослених у „Дринско-Лимским ХЕ“ и да ли ће на тај број утицати или је већ утицала досадашња реорганација?

- Тренутно имамо 492 запослена. Потребно је поједине људе доквалификовати, преквалификовати и спремити за нова радна места. Годишама недостају инжењери и технички кадар, а није лако доћи до доброг инжењера и мајстора. За то је потребно да се стекну многи услови, а систем школовања одавно не продукује квалитетан кадар што се одразило у свим привредним областима. Сада је намера да нико од запослених не остане без посла и да све решимо овим унутрашњим трансформацијама.

„Дринско-Лимске ХЕ“ са својих девет хидроелектрана, увек су важиле за друштвено одговорно предузеће, биле су окосница привредног развоја не само општине Бајина Башта, већ и ужицког краја. Да ли ће тако бити и у наредном периоду?

- ЕПС је друштвено одговорна фирма, а и огранак „Дринско-Лимске ХЕ“ је годишама тако радио. Сада се све друштвено одговорне активности спроведу на нивоу ЕПС, али смо увек ту да помогнемо ангаовањем наших радника, стручњака па и технике да би се решио одређени проблем у друштвеној заједници. Трудићемо се да тако буде и будуће.

Рада Поповић